

# БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.

Претплату ваља слаати упућеницом на општински суд а све кореспонденције на уредника.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примају се

## СЛУЖБЕНИ ДЕО

### ВАНРЕДНА СЕДНИЦА

#### ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(О СТЕНОГРАФСКИМ ВЕЉЕШКАМА)

8. Маја 1887. године у 5½ сах. по подне

Били: Председник општине, г. Светомир Николајевић; члан суда, г. Јанџ М Јанковић, одборници и заменици: г.г. Ваца Дучић, Сергије Станковић, Коста Петровић, Коста Црногорац, Д. Ђ. Милановић, Милутин Ј. Марковић Марко Степановић, М. Д. Клидис, Дим. Наумовић Милан А Павловић, Др. Ђ. Дмитријевић Стеван Јосифовић, Јов. Д. Степановић, А. Ђ. Кумануди Јов. Дилбер Фердинат Розелт, Павле Мачић, Др. М. Т. Леко, Јанџ Х. Фач, Мијаило Пачковић, Илија Антоновић, Н. Боди Др. М. В. Вујић, М. Кретић, Ст. Добровојевић, Никола Д. Кикић, Св. Јанковић, Никола Ђорђевић, В. Д. Стојановић, Јован Петковић.

Г. Председник. Господе, време је да почнемо.

Одбор је господо, у својој седници од 16 Октомбра прошле године између понуда, које су пред њим биле о грађењу трамваја кроз улице Београдске, усвојио као најповољнију понуду г. Шлавића и конзорције и изабрао једну комисију од стручних техничара, и призна тих правника кашњех, која ће на основу те понуде саставити уговор са конзорцијом.

Ја сам ту комисију, пошто је конзорција поднела детаљан план, сазвао и она је, вдећи рачуна о приметбама, што их је учинио г. Министар Грађевице, саставила уговор, и тај уговор са својим извештајем предала ми је.

Према важности предмета, ја сам за решење тога сазвао ванредну седницу, и молим вас, да изволите чути, како тај извештај тако и уговоре.

Деловођа чита.

#### Извештај комисије

Одрешене да састави пројект уговора са концесионаром за грађење и саобраћај трамваја у вароши Београду.

1.) Комисија је прегледала планове, које је концесионар према члану II. услова концесије поднео на одобрење, и проучивши трајект трамвајску на лицу места, нашла је следеће:

Од гостионице код „Српског краља“ г. ј. од тачке 2978,9, да иде линија по алеји, и то, да та алеја буде

ова колеска трамвајског. Скретање да буде од бр. 31 па до Ђошка гостионице код „Српске круне“ као што је у ситуационом плану жутом бојом означено. Одавде да иде линија све по жутом бојом означеној траси до 3281,43 од које да се мета положи у луку са полупречником од 35m<sup>0</sup>/<sub>2</sub>. Ова измена, која је у плану са жутом бојом означена учињена је с тога, што би се грађењем трамваја по плавој линији калимегдан без нужде искварио, а по првеној линији местимце улица сувише стеснила а местимце услед потребног откопавања због пада искварила

2.) У концесији, која је предуз мачу дата, нема нигде говора о преносу робе врти се из не види, да му је то право дато: међу тим концесионар намерава да сагради и линију дуж савске обале за пренос робе. Ова линија положена је као локомотивна железница а не као трамвајска, с тога што пресеца дрваре са полупречником од 150m За тај случај ако му општина ову линију за пренос робе одобри, ми смо у плану жутом бојом учртати трајект, куда би ту трамвајску линију требало провести како се зеби морале дрваре просецати.

3.) У случају, ако би се и обалека линија одобрена имао би код тачке 270 (тачка 6.7) изградити мост од 4m чисте ширине, како би се осигурала комуникација до савске обале.

4.) Код 5947 81 да се полупречник смањи на 25,0 метара, те да се државни плац не сече.

5.) Код Рестаурације у Топчидеру (тачка 48,46 до 48,78) да се линија помакне за 12 метара од старе линије.

6.) Површина земљишта на марвеном тргу, коју је предузимач за ремизе тражио сувише је велика по нашем мњењу и требало би је на 9000 □ м. свести.

Осим тога и само место није подесно изабрати, пошто се у средини вароши налази; услед тога би требало предузимачу дати друго какво мање скупоцено место ван ва оши, као н. пр. на тргалишту или на сави ван дрвара, јер је место, које је предузимач за ремизу тражио, пре свега од велике потребе и користи по општину, а после се и због хигијенских обзира не би могло дозволити, да коњушнице за 120 и више коња буду у средини вароше.

7.) члан XX. требало би поунити и то овим: ако концесионар не би плаћао уредно горе означене казне општина ће имати право наплаћивати се имаовеном покретном и непокретном трамвајском у Београду а пошто се тим начином не буде могла наплаћивати, да тада предузимач изгуби коначно концесију.

8.) Члан XII. треба попунити овим: На варошкој линији треба сваких 15. минута по један путнички воз да саобраћава. Ред возње за Топчидер и ново гробље утврђиваће концесионар у споразуму са општином.

9.) За тим је комисија приступила склапању пројекта за уговор са концесионаром, и после свестраног обавештења дошла је до споразума са концесионаром по ком би уговор овај требао по пројекту, који се у прилогу општини подноси, закључити.

У члану VI опшних услова уговора обавезује се општина, да ће радити на томе код Краљевске Владе, да се предузимач ослободи од непосредних пореза, и ма да постоји решење госп. министра народне привреде по ком се он не може ослободити од пореза; но по што предузимач није никако хтео на то пристати, да се овај члан изостави, јер се нада да ће му се можда доцније та олакшица учинити; стога смо овај члан у уговору задржали.

4. Маја 1887 год.

у Београду

чланови комисије:

М. Марковић, с. р. Влада Марковић, с. р. Светозар Зорић, с. р. Милан М. Павловић Ст. Добровојевић с. р.

Г. Дам. Миловановић. Пре него што се почне читање уговора, ја имам да учиним један предлог.

Сви ћете господо признати, да је ова ствар, о којој имамо да већамо, веома важна. Баш та важност њена, налаже нам као преставницима ове општине, да строго пазимо на све могуће прилике и на поједине ситнице да не дође општина у незгодан положај. С тога ја предлажем, да се како извештај, тако и уговор штампа, и сваком одборнику по један екземпляр преда, те да све тачке у њему изложено пажљивије проштудирамо како нам се не би што поткрало и да се не би доцније кајали. (Чује се врло добро)

Г. Михајло Павловић. У колико је мени познат концесионар, који хоће ово да изврши не тражи од општине никакве гаранције. Ми сад имамо ш њим да се договоримо, којим линијама треба да иде трамвај и једино о чему може бити говора, то је што се у говору тражи да га општина ослободи од плаћања порезе. То можемо сад одмах решавати и решити, а није нам нужно да уговор штампамо, и да нам због тога пролази време у залуд.

Што се тиче тражења његовог, да се ослободи од плаћања порезе, то држим да општина не може примити, на себе, а није ни право, нити ће то држава одобрити,

Р Милан А. Павловић. Ради објаснења те тачке односно пореза, ја би молио да се прочита уговор, па ће се онда видети колико се он обвезује; и шта тражи. Цео уговор је направљен на основу услова, који су предузимачу дати.

Дакле мелим да се прво прочита уговор, па ће се уверити, да не треба да се штампа.

Г. Председник. Ја мислим да ће и господа, која мисле, да треба да се штампа, кад се уговор прочита, видети, или бар са већим убеђењем говорити, да ли ће требати да се штампа или не треба.

Г. Јсван Дилбер. Молим Одвуд се трамвај претвори из парног у коњски? (Жагор.)

Г. Председник Молим вас да прочитамо уговор (чита) Ето, то је господа уговор. Сад изволте.

Г. Димитрије Миловановић Шта је с мојим предлогом. Није нужно да хитамо. Ствар је за озбиљније штудирање.

Г. Манојло Клидио. Ја у колико сам сад чуо тај уговор, ми сад немамо шта да приметимо. Једино само ако би хтели по предлогу г. Миловановића да штампањем и с тога развучимо ствар.

Оно што се у уговору помиње, да га ослободимо од плаћања пореза, не разуме се, да га ми ослободимо, јер он зна, да то у нашој руци не стоји, него он каже да порадимо код владе, да се од плаћања порезе ослободи. Све што се имало приметити на уговор, то је што се не одређује у исти дан, кад ће тај посао опочисти али то је ствар таква, да се овде без штампања, можемо решити.

Г. Јсв- Дилбер. Да ли ми имамо права да одобравамо линију око соларе о том треба да се добро размислимо Па једно ово а имало би се је још о чему промислити за то треба да се уговор штампа и да се што боље проштудира.

Г. Михајло Павловић. Као што сам мало пре напоменуо, тако и сада напомињем, да нико од стране општине несме да се обвезе, или да узме на себе да поради, да се ослободи тај предузимач од приреза и пореза.

То је нешто, што задире у овај уговор, јер не зна се, како ће то држава схватити. Ово је једно спекулативно предузеће, којим се иде, да се нешто заради, па према томе и држим, да ће га тешко бити да га држава од плаћања пореза ослободи, јер би се тим отворила ширице врата, да и друге вароши иста предузећа чине, и да траже да се од пореза ослободе. Ово није предузеће индустријално, него спекулативно, и по мом мишљењу, није ни право да се ослободи од порезе.

Општина га може ослободити само од својих приреза, а иначе, од порезе то не треба ни покушавати.

Односно уговора не би имао много шта да приметим до само што би приметно о неким исправкама, које се нису имале у виду при одређивању линије. На пр. каже се: од железничке станице ићи ће се оним новим путем поред Саве. Тај пут је отворен за општу комуникацију. Овде ће ићи и та линија.

Ја држим, да и држава сама треба да се постара да пружи један железнички крак до на савску обалу. На жалост то она није учинила и то шкоди много нашој трговини. Ја сам разумео, да један вагон жита док се превуче до савске обале кошта 6 динара, и општина наша, ако води рачуна о себи, мора тражити од државе, да она спроведе један крак, или ако држава то неће, општина ће морати сама то учинити.

Дакле ту треба само видети, да ли се пролазом трамваја неби стеснио пут и да ли може освати довољно простора за службеност.

Г. Председник. Молим вас господине не би желео, да вас прекидам у речи, али држим, да је практичније да решимо прво онај предлог г. Миловановића о штам,

пању, То што сте хтели даље говорити задржите сад па после кажите кад буде говора о уговору,

Г. Мијајло Павловај. Онда ћу ја продужити што се тиче самог уговора у опште, Ја неznam шта се има још тако много да штудира тај говор. У колико сам разумео уговор је начињен тако добро, да је концесионар добро везан, а општина се нема бојати да ће бити општењена.

Од моје стране ја би овај уговор препоручио да се прими изузимајући само неке мале ситнице, које се могу поправити, и које не треба да нас одведу да и даље развлачимо ову ствар.

Г. Никола Ворђевић. Ја држим господо, да овај уговор не би требали штампати с тога, што је врло кратак и у неколико тачака може се читањем тачка по тачку прочитати. Друга је ствар, кад би се морало проучавањем и упоређењем ценити и решавати, као што је то код повуда за сталне водове. Мени се чини, да баш она господо, која су противна штампању понуда, сад су противног мишљења, и предлажу да се штампа. Како то изгледа? —

Г. Мијајло Крстић. Узимајући у обзир све све примедбе, које иду у корист да се уговор штампа, ја имам с моје стране да приметим, и да вам обратим пажњу и на ту околност, што ће се трамвај везати са станицом железничком и обалом савском, То је питање које засеца и у интересе државне и у интересе општинске, те с тога је и вужно да се штампа, а за то време, да се општина обрати министру грађевине, и да ближе дође ш њим у споразум односно те везе, јер министар може о томе са свим друкчије мишљење имати. Општина не може да каже ми ћемо да вежемо железницу са обалом. То није у њеној власти.

Што се тиче самог уговора, он је по себи врло добар и због тога, што ће се штампати, не мора се за то дуго отезати. Ми се се можемо опет за ова три дана овде састати, а за то време и уговор ћемо проштудирати и знаћемо, како се овој вези мисли влада, па ћемо лакше уговор усвојити.

Г. Председник. Господо, ако се не варам баш у понуди је био говор о линији, која би везивала железничку станицу са савском обалом и та је ствар ишла код владе и ова нам није ништа приметила.

Сем тога ми опет с тим, што ћемо примити уговор не решавамо дефинитивно ствар, него ће она опет ићи влади на оцену и одобрење. Не треба дакле председништво да иде влади и да се споразумева, кад ће то после решења одборског ићи.

Г. Коста Црногорац. После извештаја комисије, после прочитаног уговора, ја господо имам да захвалим члановима комисије у колико су вредни били, да нам изнесу укратко све важне појединости, које нам дају снаге, да можемо јуначки да приступимо решењу. Али господо не мојте ми замерити што ћу казати, да ми не треба да приступимо решењу једнога оваког важнога акта, а да не дамо исти јавности, те да види и остали свет који се за ову ствар интересује.

Ја сматрам ову ствар као врло важну, па и само ово питање, хоће ли се штампати или неће. Ми не треба да приступимо раду и да примамо у тако малим пртама

поднешени уговор, пре него исти не изнесемо на јавност у нашим општинским новинама које ће први дан доћи на ред, па да тако имамо исти штампан у нашим новинама, ако га нећемо иначе штампати, и у истоме да имамо прилике, да тај уговор проштудирамо да не остане ни једна тачкица непроштудирана. За ову ствар свет се веома интересује. Ја вам то могу гарантовати.

Ја господо укратко говорехи кажем. Ја немам куражи да приђем у детаљну ствар и дам свој глас пре, но што би пришао мњењу господо, која кажу, да ствар изнесемо на јавност и ја приступам уз мњење господо предговорника, да се уговор штампа.

Г. Мијајло Вујај. Господо, кад је ова конзорција још први пут поднела понуду, ми смо имали све главне услове, још онда, који су сад у уговору изнесени. Ту је питање о мрежи, коју је општина дозволила и друго питање о тарифи. Ми смо оба питања примили.

Друго, ми смо изабрали једну стручну комисију, да и она каже своје мњење, и она нам је казала своје мишљење и о мрежи и о свему осталом, и треће, што ме руководи, да није потребно да се штампа, то је да ово подузеће по мом убеђењу није ни близу као што су друга општинска подузећа: као водоводи, канализација итд.

Ја сматрам, да је ово подузеће ризично само за предузимача, а не и за општину. А ми све што имамо да пазимо, то је на цену, и линију куда ће ићи.

Што се тиче другог услова, да се ослободи од плаћања порезе, ту треба општина да му помогне и да поради код државе, па ако држава не одобри, то је њена ствар.

Дакле не налазим за потребно, да се ово штампа, и за то сам да се пређе на претрес тачке по тачке.

Г. Милан А. Павловић. Овде се господо износи мишљење од неке господо одборника, да се уговор штампа за то, што им по говору г. Косте Црногорца изгледа, да је ова ствар нова, која не треба на брзо да се реши. (Коста Проогорац. Ни сам казао: нова ствар)

Извините, може бити нисам разумео, Али сви знате да је ова ствар била пред одбором, па је дата комисији на штудирање, и ова је дала извештај и усвојила све садање услове. па је на основу ових прављен уговор по одобрењу и решењу одбора, и тада су постављене неке обвезе, да кад се поднесе план, да се за четрнајест дана и прими-

На сваки начин у уговору стоји једна тачка, да ће општина да ради на ослобођење концесионара од плаћања порезе. То може бити да ће бити излишно, али баш та тачка стајала је и раније.

На нама не стоји никаква обвеза за то, предузетач тражи, да ми само порадимо на томе, а не стоји нам обвеза и да могамо израдити и да без тога уговор неће да се изврши. Ми ћемо порадити и ако израдимо добро ако не израдимо ништа није ни било, ми смо наше испунили. Кад сад у овом уговору немамо ничега новог, а није ништа непознато, ни тешко, онда, на што да се исти штампа.

Што се тиче оне обалне линије г. председник рече, да је то раније условима комисије одобрено. То није одобрено. Њима је одобрена савска линија а не обална. Ми смо тражили, имајући у виду, да је улица -тесна, и да

је изложена великој комуникацији — да он подигне линију поред обале савске дуж обале, али одговорено је, да то не може бити, што би то коштало врло скупо и требало би много новца утрошити за утврђење обале, па се тога је концесионар узео на себе само линију савску — кроз улице.

Сад на један пут концесионар излази па каже: Савска линија остаје само за вежење особља, а ову обалу сву линију оставља за вучење робе.

Овим предузимач чини трговачком свету услугу, јер знате да ви шта кошта тресење робе, која долази водом, и ми треба да му будемо обавезни и за ову услугу.

Ми смо нарочито тражили од владе да се веже линија од жељезничке станице до савске, јер пошење од жељезничке станице и истоваривање кошта врло много.

Ми господо не мамо се чега бојати, нити нам треба уговор штампати, док је све код нас више пута било, јер све што ми овде урадили будмо опет мора ићи на одобрење код г. министра.

Мени чудно изгледа, зашто то сад господо нека траже да се штампана? Ја ћу вам обратити пажњу на једну тачку, којом се је општвина обавезала, да мора за 14. дана ствар решити и усвојити од дана, кад јој уговор поднесе, и ако сад ми почнемо тим изложним штампањем решење одуговлачити, онда рок ће овај обавезе проћи и и ко ће после за последне одговарати.

Председник. Та тачка у конзорцији важи од данас, а не кад је концесионар дошао и исте ми уговор предао.

Г. Коста Петровић. Господо, важност ове ствари, која која нам је изнешена на решење, погледа се у самом том факту, што је рок трајању истог уговора 90 год.

Да нема ништа друго него само тај дуги рок, за који уговор има да траје па би био довољан разлог да се усвоји предлог г. Мите Миловановића, а и да не наводим више примера које сами неки говорници напоменуше, дајући своје мишљење да се уговор сад усвоји.

Али поред тога има још један разлог. Господо која су говорила против предлога Миловановићевог, јуче су решила у једном такође важном питању, да се штампану понуде оних лица, која су исте учинили о сталном водоводу, канализацији и осветљењу. То је учињено на предлог комисије одређене за проучавање тих понуда, која није последња инстанција, као што је одбор. И кад је то учињено тамо, а за ово се неће, онда ја не знам чиме се то може правдати.

К о што мало пре рекох, господо, која су да се уговор одмах прими, наводили су такође по неку примедбу. На пр. г. Маша Вујић каже, да пригласимо само на ово и на ово па да сад одма уговор решимо. То господо не иде тако бар за мене као за правника није лако, а чини ми се да ће вама бити и теже.

Исто тако, и на ту сорту приметио је и г. Клидис. Он је казао: не зна се кад предузимач треба да почне то грађење; а кад би уговор дубље проштудирао, можда би казао, да има још нешто. Дакле те баш примедбене и замерке које је учинио у неколико и г. Мијајло Павловић показује нам да ово што нам је сад прочитано, не треба усвојити сасвим овако баш, као што се предлаже.

Не улазећи дубље у саму ствар, и због тога, што не видим никакву опасност, за општину, ако би се штам-

пањем уговора у цели бољег штудирања решење овога питања и закаснило неколико дана — ја сасвим усвајам предлог г. Миловановића и држим, да о томе не треба више нико против ни да говори.

Д. Никола Ђорђевић. Господо која траже да се штампана уговор, баш ударају на једну тачку, о којој не треба велики разговор, а много мање је нужно да се уговор штампана та је тачка о року који траје 60 година.

Ако је зиста то услов због кога треба да се штампана онда ми можемо са уговором свршати овде сад врло брзо па да кажемо, рок је дугачак, не можемо да примимо.

Што се тиче онога, што напомену г. Кретић, шта ће да ради влада односно везе станице жељезничке са савском обалом — ја држим да је г. Павловић врло добро објаснио. Но на случај да влада то место не одобри, онда ће уговор доћи у незгоду због те везе. —

Г. Ст. Добривојевић. Ја сам узео реч од г. председника да говорим о уговору који је у вечерашњој седници на решење, — али пошто је све разлоге моје уграбто цоштования предговорник г. Милан А. Павловић, то сад не могу оно говорити, што сам мислио, јер би значило, да понављам оно исто, што је г. Милан исказао.

Ја ћу сад само да говорим о ауторитету председништва општинског.

Господо, ова је ствар пролазила кроз неколико општинских седница. Она је позната свима, и ако није, то би се могло заједно замерити.

Кло што је казао г. Вујић, она је била у одборској седници још у 1886 године и решено је у начелу, да се ово предузмете прими и усвоји и не само то, него је одобрио и све ове тачке, које се сад онде у говору налазе јер е та конзорција имала такву садржину, да је она и служила за писање овога уговора.

Та конзорција штампана је била у новинама, и одборници су свуде и у одбору имали гди да читају. Дакле давашњи уговор, који се оснива на конзорцијама, које су биле и у одбору, и о којима је и у појединостима решавано, држим да је свакоме познат, а кад је познат, онда не треба ни најмање мислити о томе: да ли треба и да ли можемо вечерас решавати о важности уговора или не.

Ако ми вечерас не решимо ово питање, него га оставимо за идућу седницу, онда ће то пасти у очи и предузимачу и осталим странцима, и изгледаће, да ми: или нисмо у стању да је сватимо, или нећемо да је сватимо — и за то, ради угледа представништва општинског, ја бих био мишљења, да се сад реши.

У исто време имам да приметим, да је одбор изабрао једну комисију и решио, да она у сагласију са предузимачем напише овај уговор; и то је све урађено, и нама је сад поднесен на потпис. Ако се сад овај уговор не би усвојио, онда он не би био обавезан за предузимача ако би се што додало и тада би се морала одређивати још једна комисија, да наново прегледа уговор и тако би могло да се продужије у бесконачност. То нам не би служило на углед, а најпосле не би ни право било. За то сам мишљења, да се још вечерас реши, а не да се одлаже.

Г. Ст. Чађевић оштр. ивц. Господо, ја као неодборник, али као општински изјављер, позван сам од господ. председника. (Чује се: Не можете говорити).

Г. Коста Петровић. Пре свега господине председниче, ја мислим да г. Чађевић нема права да говори. Он о овом предлогу не може да говори, и молим вас да му не дозволите говор.

Г. Председник. Ја молим г. Чађевића да неговори, да се не би унуштали и о томе у даљи говор.

Г. Милан А. Павловић. Ја се у томе слажем са г. Петровићем, да не може да говори г. Чађевић о предлогу г. Мите Милосављевића. Но о самом уговору после, он као општински инжењер, може да да објашњења.

Г. Мијајло Павловић. Господо, јасна је ствар пред нама. Ово је било пред одбором. Одбор је изабрао комисију. Комисија је донела свој закључак дефинитивно. Комисија је потекла од одбора. Ако сад не би ову ствар решили, значило би одбору оном или комисији изрећи неповерење.

Ова је ствар како се види штампана у општинским новинама још 20-тог децембра прошле године, и одбор је то усвојио овако како је.

Једино само, што би се емало о овом уговору говорити, то је претресање тачке по тачке, и онде, где би се нашло, да би се општински интереси кривили, могло би се поправити, да не би општина дошла у обвезе, које не може извршити.

Не стоји оно, што каже г. Коста Петровић односно водовода осветлења и т. д. То, нити је било пред одбором нити је одбор о томе решавао, него је дато штампање истих комисији за преглед понуде, и што је она захтевала лато јој је. У осталом оно је друга ствар, она кошта у милионе, а ово неће општину ништа да кошта.

Ја се потпуно слажем са овима, који су да се нештампа, већ да се вечерас реши.

Г. Мијајло Вујић. Господо, ми који смо противни штампању уговора, не мислимо ни мало, као што нека рекеше, да ми морамо после да примимо све, него само ми хоћемо овде, да претресамо тачку по тачку.

Г. Коста Петровић напомиње каква би опасност била ако не печатамо. Нема господо опасности. Питање је, хоћемо ли да се штампа уговор или нећемо т. ј. има ли потребе да се штампа или нема; и ја мислим да нема.

Све је то било пред нама један пут; и ми смо све то тачку по тачку прешли и усвојили. Овде може само речи бити о целисходности или потребности два пута радити једну и исту ствар. У осталом, ако је одбор тога мњења ја нисам у начелу противан.

Г. Мих. Крстић. Молим вас господо, онај мој предлог што сам га учинио у првом говору није ишао на то да се та ствар одуговлачи, него на против да се што пре дође до краја. Ми немамо овде да говоримо о томе, хоћемо ли транвај или не. Та је ствар свршена, но сад је питање о уговору, питање о томе може ли се овакав уговор закључити. С тога сам ја предложио био да се г. председник кратким путем споразуме са г. министром грађевина о свима условима овог уговора, а то за то што се бојим да ако усвојимо овако а после се све ово не одбри онда ћемо да ствар одужимо.

Г. К. Петровић. Имам само да приметим не говор г. Добривојевића ово: он замера, и као што ми се чини пребацује, највише као да се ми чинимо невешти онога што

је раније решено. Ми сви знамо врло добро да је ова ствар била пред одбором, да је по њој донесена одлука и да се општински суд усљед те одлуке обратио дотичном министру за одобрење. Али баш у том акту а у тач. 15 ево шта стоји (Читај Ова тачка, господо, казује да у одбору та ствар није коначно свршена. То доказује и тај факт, што је по овој ствари одређена комисија. По овоме пак што је казао г. Добривојевић, изгледа као да ова ствар не би требала више ни да долази пред одбор, него да комисија сама сврши све што се по овоме има да сврши са предузимачима. Но то не стоји тако. Одбор има овај уговор да проучи и да га одобри или неodobри. А да одбор ову дужност изврши као што треба, нужно је да има за то више времена; и за то је предлог г. Милосављевића само од користи по ствар.

Г. Милан А. Павловић. Ја не знам господо да ли би имало смисла да се овај пројект уговора даје још један пут у штампу и за то, што се цела ова ствар и цео овај уговор оснива на ономе што је од стране одбора једном усвојено, јер не може се сада говорити да ли су ови услови били пред одбором и одбор о њима донео своје решење. Ово је све било једанпут штампано, било је пред одбором и кад су сви ти услови причитани донета је одлука кад предузимачи поднесу план да комисија са њима састави пројект уговора, и да се тај уговор поднесе одбору на потпис. Предузимачи ове ствари добили су концесију, и одређен им је рок од седам месеци да поднесу план о целом том послу, и они су га поднели за неколико месеци. Сад кад би се све то још једанпут штампало и враћало одбору, па ако би одбор опет вратио ствар комисији и затим кад му поново дође уговор, опет тражао да се штампа и т. д. онда шта би све то значило. То би могло тако да иде у безначајност и ми би дали о себи рђавог мишљења; могло би нам се рећи да незнамо шта хоћемо и шта радимо. Међу тим ја нисам никада био за то да се оваква ствар олако сврши. Али што рече г. Петровић ми смо овом ствари довољно прожмани; она је била пред одбором, била је пред комисијом, изнета је на јавност и примљена је и одобрена какс од одбора тако и митистарства и може се рећи од целог грађанства. Дакле, као што реко, господо овд еније више питање о концесији за 60 година. То је већ примљено. Ово што је г. К. Петровић напоменуо за чл. 15. то је господо само о односима а и то је предвиђено уговором, јер је у једној тачки стављено да ће се предложити правила за возњу, и предлог поднети одбору на решење и одобрење. (Чује се еа се реши. Доста је говорено)

Г. Председник. Дозволите ми господо само једну при међбу. Ја нисам био у општини кад је ствар дебатована о овој понуди, нити сам био кад је она предата комисији. Али налазим у актима о овој ствари и поднетим условима једну тачку, којом се налаже одбору обвеза да пошто му се од стране предузимача поднесу планови за 14 дана мора донети одлуку. Дакле ја би напоменуо господу која ће сад гласати да имају у виду ту тачку у концесији, и ако би имало какве одговорности ако се та тачка не буде одржала у важности, онда да о томе размисле. —

Дакле сад ћу ставити на гласање ко је зато да се сад без штампања, чита уговор и о њему реши, тај ће казати за; а ко је за предлог да се штампа, он ће казати против. (настаје именично гласање).

Дакле, господо, решено је са 17 против 14 гласова да се овај уговор штампа. Ја мислим да се хоће да се штампа у примерцима и да се разда свима одборницима? (Јесте) Мислите ли господо да се штампа и овај извештај комисијски? (Јесте) Добро. —

Сад, господо, ставио сам на дневни ред једну понуду коју сам добио од Клајна и конзорције а та је: понуда о привременом свађевању вароши водом. Ја сам ју прочитао и нашао да ако би се усвојила, не би ни најмање прејудиковала оно решење о понудама за водове које имамо пред комисијом. Изволате саслушати ту понуду (Чита).

#### Славном председништву Општине вароши Београда

Потписати усуђује се молити од славне општине да му дозволи, да сме недалеко од онога места, где је општина дала ископати бунар за истраживање и опит воде, — ископати о свом трошку један од 4 метра у пречнику широк бунар, и да направи на једном узвишеном месту иза Енглезовца резервоар за воду, те да о свом трошку уведе кроз 15 сантиметара широке цеви воду у варош и то предходно у следеће улице: од резервоара из Енглезовца кроз Београдску, Крагујевачку, Краљ Миланову, Цариградску улицу, за тим, кроз позоришни трг и Васину улицу, преко великог трга да у Миркову улицу.

Потписани ће по потреби становништва и општине вароши Београда о свом трошку поставити јавне чесме или бунаре, а општина да му дозволи продају воде без сваке обавезе општинске, под следећим условима:

1. Потписани моли за дозволу продавања воде без сваке гаранције и обвезе општине, а за време док општина не добије или не сагради у вароши Београду велики водовод;

2. Потписани се обвезује од све воде, коју је славна општина као питеу и здраву пронашла на означеним јавним бунарима продавати становништву вароши Београда уз цену од десет — 10 — пара динареки за један хектолитар;

3. Ако би и славна општина за своје цељи потребну воду хтела узети од подписаног, то се обвезује дати општини потребну воду за цену од шест — 6 — дина пара хектолитар;

4. Ако би се појавио пожар, то се потписани обвезује да код својих бунара даде пожарницима варошким потребну воду за гашење ватре бесплатно.

За саграђење овога провизорнога водовода моли подписани да му општина потребно земљиште за саграђење бунара, за кућу у којој ће се машине сместити за резервоар и за полагање цеви у улицама, бесплатно даде, а потписани се обвезује да ће све ове грађевине онога часа, кад општина отвори пројектирани дефинитивни водовод, о свом трошку порушити, и добивено земљиште у приватном стању опет општини предати.

Калдрму у улицама у којима ће се положити цеви оправиће потписани о свом трошку опет као што је и била, а исто тако кад буде прави водовод готов, повадити ће

потписани све предходно положене цеви, испунити ископане јаме и уредити калдрму опет у пријашње стање.

Потписани се уједно обвезује да ће, на захтев Београдских кућевласника, увести овај провизорни водовод и у куће те дати им воде уз цене и услове како се од случаја до случаја међусобно погоде.

Потписани ће полагати цеви у улицама на оној страни и на оном месту, где му то општина определи.

Корист која се овом понудом општини пружа доста је јасна, а састоји се нарочито у том: што ће општина, односно Београдско становништво, без икакве обавезе, и без икаквога трошка добити јевтину, здраву и питку воду у довољној количини: што ће се општина моћи осведочити о каквоћи и количини воде пријене из покусног бунара, и што неће морати пренаглити прављење дефинитивног водовода, све дотле, док се питање о канализацији и водоводу свестрано не проучи и испита.

Сакације, који данас носе воду из Саве по вароши, и ову воду уз скупу цену продају грађанству, узимаће воду на чесмама овога провизорног водовода уз означену јевтину цену и по што неће морати доносити воду чак из Саве, биће у стању да ову здраву изворску воду по вароши разносе и уз јевтинију цену, него што је сада продају.

Осим свега тога моћи ће општина лакше и јевтиније поливати улице а потписани је прираван да са општином и ради поливања улица у погодбу ступи.

Подносећи ову молбу, потписани се нада, да ће славна општина, увиђајући велику корист која из овакога провизорног водовода по варош и њено становништво произилази, без да јој икакве терете или обавезе налаже — уважити је и издати замољену дозволу што пре да се овај по целу варош Београд нуждан и користан ако прем и провизоран водовод још овога лета може извршити.

6 Маја 1887 год. Београд.

Д. В. Клајн с. р.  
и конзорција

Г. Коста Петровић Господо у колико се на први мах да видети, понуда је ова добра и може бити да би била корисна по варош и по општину нашу. Али ви сви знате да смо ми решили да путем концесије остваримо у нашој вароши водове, канализацију и осветљења. Ви знате да смо за то расписали конкурсе и да су се услед нашег позива многа лица одазвала нашој тражњи својим понудама. Ви сви знате да су те понуде упућене једној нарочитој стручној комисији, и да та комисија ради на тим понудама, али да још није донела никакве одлуке. Обзиром на ово што сам навео, мени се бар чини, да најобичнија расудност пречи и недозвољава нам да о овој сада изнетој понуди што решавамо пре, него што комисија, одређена за проучавање поменутих понуда, не донесе одлуку о истим понудама, и док ми по тим понудама не донесемо коначно решење. Зато бих ја с моје стране предложио: да са решењем о овој понуди станемо до год се не изрече суд о већ поднетим понудама за исту свар. Тада пак, и ако би се нашло да ниједна од оних понуда, које су услед конкурса поднесене, не конвенира општини да је прими тада да се приступи решењу ове садање понуде.

Г. Председник Ја сам изнео ову понуду за то што, по моме увиђању, она нема никакве велике везе са

оним понудама и сталним водоводом. Овде се тражи одобрење да се доведе у варош вода за време док варош не добије своје сталне водоводе а кад то буде он престаје са својим радом. Ја сам ово изнео сада пред одбор за то што сам и сам лично, и по жељи грађанства мислио о начину како ћу још овога лета довести савску воду на овај гребен београда; па кад се овај понуђач јавио и место савске даје нам изворну, подземну, воду онда сам мислио да је одиста корисно и потребно да ову понуду што пре изнесем пред вас на решење. Осим тога понуда ова корисна ће бити и за то што би се продужило копање бунара и испитивање даље учинило у томе правцу; јер, као што видите овај предузимач жели да даље копа у истом правцу где је општина копала и да то ради на свој трошак и ризик. Ја дакле не видим овде никакве опасности за општину нити какве неправилности. Не видим да би ова понуда могла нешто утицати на решење оних ранијих понуда, које и поред ове могу бити примљене ако су само корисне и добре за општину.

На овај начин ми ћемо добити воду што пре, а имаћемо и ту корист што ћемо видети да ли има довољно воде онде где се тражи већ 2 године дана и на шта је општина већ доста новаца утрошила.

Г. Мих. Павловић. Истина је да је одређена комисија која ће да штудира поднете нам понуде за водоводе канале и осветљење вароши. Но ја, гледајући како ми радимо те ствари општинске а изрочито потребне и животне за нашу варош и наше здравље, гледајући, како се оне развалаче од године на годину, од месец на месец и како то иде тако у бесконачност, ја мислим да ову понуду с' места треба усвојити. За доказ овога што сам напоменуо како ми радимо довољна је и ова ствар о трамвају о којој је мало пре било речи. Она је била и пред одбором и пред комисијом, па и опет нам још није јасна него хоћемо да се наново штампа и т. д. Мени се чини да то изгледа само једно развлачење или немамо куражи да ствар свршимо или тек оћемо тако да се титрамо само речима, без смисла. Кад овако иду ствари код нас, извесно је да ће и штудирање које има да се учини упитању за водоводе за канализацију и т. д. да се развуче годинама; и напоследку можда ће сва та ствар и проћи на штудирању и већању. Ја дакле налазим да ова понуда која нам је учињена за привремено снабдевање водом не утиче ни најмање на решење и штудирање питања о сталним водоводима не видим из ове понуде никакве обвезе за општину него видим само једну корист за општину јер ће у кратком времену добити довољно воде. Овај човек тражи концесију да нам даје воду само дотле док се не изврши оно што је главно, т. ј. док не начинимо сталне водоводе. Он за овај посао не тражи од општине никакве гаранције; он хоће да ради о свом трошку. Зар то све не говори јасно да је ова понуда таква да је неизоставно треба примити. Господе, помислите да ми пијемо ђубре како мало кише падне. Ево погледајте каква нам је вода данас! Ја мислим да не треба о овоме даље говорити, но да комотно без даљег размишљања ову понуду усвојимо у начелу, и само ако би имало још што да се тачније одреди и проштудира те да не буде никакве сметње за доцније главно предузеће водовода, то да ствар предамо једној комисији да то провиди.

Иначе ја би са потпуном савесношћу дао свој глас да се ова понуда прими и да се још овога лета ово изврши да један пут и ми добијемо лепу чисту воду за пиће а осим тога и за поливање вароши што је за здравље грађанства од најпрече потребе. (Одобравање).

Г. Ник. Ђорђевић. И ја сам за то да се ова понуда прими. Понуђач сам признаје да овим не утиче ни најмање на канализацију и водоводе. Његова понуда каже баш изречно: ако општина треба воде док се не изврши канализација и неуреди стални водоводи, ја нудим општини довољну количину воде. Онога дана кад општина уреди и отвори своје водоводе, он каже ја дижем своје чункове, носим своје цеви, поправљам калдрму и све доводим у првобитно стање. То је једна ствар која ову понуду препоручује.

Друго, општина као што знамо има један бунар на који је доста новца утрошила на проналазак и испитивање воде. Сви остали понуђачи, који су нам поднели понуде за воду кажу: „ми дајемо савску воду, а ако општина сама нађе изворску воду у довољној количини, ми ћемо и њу давати.“ На против овај човек хоће да нам да воду са општинског бунара и да на овоме с'м с свом трошку предузме и изврши даље копање и нађе довољно изворске воде. То је очевидна корист за општину, а никаква штета; за то ову понуду треба одма и да примимо.

Г. М. Вујић. Као што рече г. Петровић ми сви знамо да смо за намирење ове потребе општинске отворили стечај и да сад стоје пред одбором и комисијом понуде извесних понуђача за ту ствар. Али господо ми сви знамо и то да једва ли ће што од тих понуда бити. У колико сам ја загледао у оне понуде, баш и кад би се примиле, опет у свима се каже да ће у року од две године моћи да сврше ствар и доведу воду у варош. Ми сви знамо да и данас немамо довољно воде и управо да немамо воде за пиће, немамо воде за поливање, немамо воде за пожар. Па пошто све ово знамо, а саслушали смо ову понуду којом нам се нуди довољно воде за све потребе до год стално водоводе не добијемо ја држим, кад би сада ову понуду или одбили, или бар одложили, да би цело грађанство наше имало пуно права да протестује и да нас окриви јер ово што нам се нуди, то је просто и једино у најпречем интересу грађанства.

Г. Јов. Далбер. Баш зато господо што тај г. Клајн има право да формалну концесију тражи и да учини понуду као што су и други, баш за то ја не би био да му се сада на овај начин даје привилегија. Кад он хоће да нам да довољно и добре воде, зашто не чека док пропадне друге понуде; или што се није са својом понудом јавио на време, па да му онда дамо овај посао у извршење? с тога држим да треба са овом ствари причекати бар 8—10 дана док се не реши ствар о поднетим понудама раније.

Г. Милан А. Павловић. Господе не упуштајући се у оцену питања за главне водоводе, претпостављајући, да ће велика комисија, која сад ради на том питању зајиста нешто извести и да ћемо у року од бар две године дана добити сталне водоводе, — али ипак ми треба да смо на чисто са питањем да ли нам до тога времена треба воде или нам не треба? (Треба) Ако нам треба, онда очевидно нужно је да прихватимо ову понуду, јер све се не

тражи господо никаква обвеза од општине него у самој ствари овде нам се нуди један велики сакација, да нам даје довољно воде дотле док не добијемо сталне водоводе. Ја дакле имам само то да кажем, да ћемо само бити у добитку ако ово усвојимо. Продаја воде на овај начин биће од велике користи грађанству и та продаја ни најмање не искључује сталне водоводе, и ми се нећемо огрешити ни о оне понуђаче чаје су понуде пред комисијом, нити ћемо овом понудом што утицати на комисију која има да реши питање о сталном водоводу са стручног гледишта; него ва против огрешити се само о наше грађанство и његове најпрече потребе ако не прихватим ову понуду. (Чује се: тако је).

Г. Мита Ђ. Миловановић. Господо, и ја делим мишљење да је ова понуда врло добра — бар изгледа тако — и готово сам и сам убеђен да од ових ранијих понуда мучно ће шта бити! Али господо, као што рече и г. Петровић, уљудност захтева да будемо мало обазриви. Зар нисмо ми преко страних држава и посланстава расписали понуде, и људи су нам поднели своје понуде и зар сад наједанпут, овако оријенталски да те понуде оставимо и пре него што о њима решимо да примимо другог понуђача, који се на расписани стечај није с оваквом понудом јавио? Ту ствар треба доније да усвојимо, али за сад мислим да треба умолити ову стручну комисију пред којом су раније понуде да ствар прекине и што пре реши.

Г. Председник. Ја држим господо да се морам оградити од ове речи „неуљудност“ што се од двојице предговорника пребаца.

Г. Мита Ђ. Миловановић. Неуљудност би била од стране одбора а не од вас....

Председник. Ја ћу је пре примити и на се но да кажем да је општински одбор учинио овде какву год неуљудност. Ако није прека потреба да општина има што пре довољно воде, онда не знам шта је томе прече. За то сам ову понуду и изнео одмах на решење. У исто време казао сам, да се овим не прекида решавање о ранијим понудама за сталне водоводе, а и сама ова понуда јасно казује да грађевину сталних водовода ни најмање не спречава.

Г. Др. Бор. Димитријевић. Господо, и ја смаграм ову понуду као врло корисну и умесну и могао би је и са здравственога гледишта препоручити да се одмах прими. И ја дакле усвајам мишљење господо која су за то да се ова понуда одмах прими у начелу, јер одиста овим се не прејудује главно предузеће него се каже да ће се дићи чим се главни водовод отвори.

Г. М. Клидис. Ја држим да би се јаво огрешили кад не би усвојили овај предлог. Огрешили би се с тога што знамо какву воду данас пијемо. Обити ову понуду шта значи? Значи не примити оно што је потребно и корисно. Што нека господо опомињу на уљудност и неуљудност, то не стоји. Ми овим не обдијамо оне раније понуђаче за главни водовод.

Г. Др. Ј. Пачу. Господо, ова је ствар са здравственог гледишта доиста важна, јер доиста ми немамо данас довољно воде која је за здравље прка потреба. Нама је потребна вода у првој линији за поливање улица. Прашина јако

шкоди здрављу, а ми сви знамо како Београд лети изгледа у том погледу. Понуда ова, или управо ја ју не би ни назвао понуда за какву концесију, но одобрење за набавку воде — понуда ова и не утиче на решење питања о водоводима. Она се да чини на чисто свести на то, што је рекао г. Милан Павловић, да нам даде једнога колосалног сакацију. Њоме се доводи на гробан београдски вода за 10. дин. пара сака, која се данас продаје по 2 и 3 гроша. Међутим како се питање о водоводима реши и водоводи подигну, овај ће предузимач да диже свој водвид. Кад би се ми оградничали да не смемо набавити воду с друге стране до год не добијемо сталне водоводе, онда, ако се питање о дефинитивним водоводима протегне за 3—4 године, а толико ће и проћи док се водоводи подигну, то би значило да смо сами себе осудили да за толико времена останемо без потребне воде. Ко год је читао учињене нам понуде знаће за водоводе да ниједан понуђач није се обвезао да ће за годину дана ма и почети предузеће а камо ли извршити. Дотле, дакле, док се водоводи не саграде општина мора да доводи воду у варош било у сопственој ризици било сретством каквога предузимача. Нама се сад нуди један такав предузимач, услови његове понуде врло су повољни; али ипак да се не би што превидело, можемо изабрати неколико људи да те услове дубље проуче. Мени је н. пр. дошло на памет да се овом понудом не даје обвеза за набавку воде по јевтинију цену за грађевине, а по мом мишљењу и ту би требало дати онима неке олакшице. У осталом, ја те видим никакве штете за општину и само ће бити од користи да се добије што ваше и што јевтиније воде за потребу грађанства. Само имало (и да се још испита да ли ће вода из бунара који је општина копала бити добра за пиће, јер у том погледу чини ми се да још није ствар коначно испитана, а да је и само ново копање другог бунара од стране предузимачеве корисно и потребно у цели даљег истраживања воде, и о томе не може бити сумње; те и с тога ову понуду ваља примити.

Г. Ст. Добривојевић. Господо разлози оне г. г., одборника који су за одбачај све понуде. (Чује се: за то није ваљко) или бар, који су за то да се ова вечерашња понуда одложи, ти разлози имали би места кад би ове понуде стајале у вези са главним предузећем за подизање водовода, тако, да би се овим понудом условљавало решење о оном главном предузећу. Али то није случај и пошто ова понуда не смета ни најмање главном предузећу, ја држим да не треба даље ништа ни дебатovati, него сам мишљења само да ову понуду треба дати једној комисији која ће је изближе разгледати па да се у изданој седници поднесе на одобрење, да може човек одмах предузети рад.

Г. Мих. Павловић. Зајеста је ова ствар и сувише јасна и ако је не би примили ми би се само огрешили о наше грађанство и о депу нашу. (Чује се: да се реши).

Г. К. Црногорац. Молим господо да и ја кажем коју. (Вичу: да се реши.) Ја сам добио реч, и ја нећу да се решим. Молим вас да кажем своја разлоге. Бићу врло кратак. Ако се господо ово прими овако, онда значи да је одбор овим предлогом усвојио у начелу и то да се у Београду пије она вода бунарска; а ја лично кажем да од

ОВОМ БРОЈУ СЛЕДУЈЕ ДОДАТАК



бор још у начелу није решио коју воду да узме за пиће: да ли савску, која би се филтрирала, да ли изворску или ону бунарску. Међутим, ако усвојимо ову понуду, овда значи да ће предузимач, ма који био, узети воду бунарску. Ја за то никако висам и ја ударам против такве одлуке да се бунарска вода употреби за пиће. Такве воде зову се тврде воде. Такве воде доносе много неприлика организму човечијем. Такве воде које садрже у себи више од 2 и 3 процената калцијума, дају камен у бешици. Господо који не зна то он је грешник у овом вечерашњем раду. Ко не зна физику не може ни разумети довољно јасно убитачност бунарске воде у којој има калцијума, магнезије, карбоната и т. д. Ја ћу вам изнети све добре стране изворске воде а тако исто и савске и бунарске у првој прилици кад о томе реч поведемо. Сада пак знајте господо ако се ова понуда оваква као што је прими значи одобравамо да се из онога бунара доноси вода за варош.

Г. Председник. Ја би на говор г. Црногорца имао само то да приметим да је комисија која је изабрала да испита воду која је вађена у микрорушском потоку где је општина бунар копала нашла то, да је та вода добра и да је по анализи коју је извршио наш хемичар г. Др. Леко слична оној води у кошутњаку. И усвајајући ову понуду ми ипак можемо у комисији дебатovati хоћемо ли ту воду за пиће употребити или коју другу. У осталом нама треба воде и за поливање, за прање, за пожаре и т. д.

Г. Др. Ђ. Димитријевић. Ја сам тога мишљења када се ова понуда прими у начелу и да се одреди једна комисија која ће да испита понуду са свију гледишта. Што се тиче воде ми се морамо ослонити на анализу, која је од г. Др. Лека учињена. По тој анализи она вода није шодљива за пиће. Што г. Црногорац рече да се од воде која има калцијума добија камен, то мени као доктору није познато. У осталом нама је потребна вода не само за пиће него и за друге потребе као што је г. председник напоменуо, и ми можемо доцније да говоримо и о томе хоће ли ова вода бити за пиће добра или ћемо другу тражити за сталне водоводе.

Г. Коста Петровић. Кад сам предложио да се са решењем одбора по овој понуди сачека на решење комисије о ранијим понудама за сталне водоводе, мене је руководило ово двоје. Прво: што мислим да та комисија може кроз 15—20 дана бити готова с тим послом. Друго што је општина копајући бунар утрошила у тај посао девет месеци времена, колико ће времена нема сумње требати и овом предузимачу, почем ће и он на истом месту где је општина воду тражила, бунар да копа. И њему дакле треба ће ако не више а оно бар још неколико месеци времена да одпоче варош водом снаблевати. *И по овој дакле понуди варош наша не добија одмах воду.* Господо која су за то да се ова сад изнесена понуда одмах прими, показују у одбрану свога захтева чак и стакло са мутном водом коју сад пијемо, мислећи, да ће мо одмах добити добру и чисту воду ако ову вечерашњу понуду примимо. Међу тим на то ће се почети бар још девет месеци баш да се одмах и усвоји понуда и по истој рад отпочне.

Дакле ово двоје мене је руководило и за то сам тражио да одлука по овој понуди сачека, док комисија не буде готова са својим радом. Мени се чини да би се ми баш огрешили о поверење кад би сад одмах о овој вечерашњој понуди решавали; а да се нећемо ни уколико замерити и ма о што огрешити, ако будемо овако радили као што ја предлагам. Јер: ја понављам, кад смо улазили у овај посао, кад смо тим послом интересирали толике људе, кад су нам поднесене оферте; и кад по тим понудама одбор није донео још свој закључак; онда водећи о томе рачуна мислим да је сасвим на свом месту да сачекамо још 10—15 дана на решење по тим офертима. Дакле ако тако радимо нећемо се огрешити нити дати повода грађанству да против нас виче што овакву корисну понуду одмах с места нисмо примили — као што то неко од господо рече — него да ћемо и грађанству а и сваком другом дати повода да са оснoвом нашу радњу осуђује, ако би друкчије радили. Заиста у колико се на први мах може видети и ја би рекао да је ова понуда врло добра, али само ред је да причекамо те да се донесе одлука о ранијим понудама; нарочито што и по овој понуди ми не добијамо одмах воду. У исто време имам да напоменем још и ово: г. председник рече како је он мислио и сам да прави неке пробе односно поливања улица савском водом; али да сад о тога одустаје што се је овај јавио. Ја бих био мњења управ молим г. председника да ту своју мисао продужи и даље јер и по овој понуди, као што сам напред казао, ми не добијамо одмах воду. А међу тим крајње је већ време да улице наше буду чистије.

Г. Др. М. Леко. Што се тиче времена и да ће предузимач требати бар 9 месеци само за копање бунара, као што то мисли г. К. Петровић, држим да је у том питању надлежнији сам предузимач, који у својој понуди изрично вели да још овога лета може довести воду у варош.

Ја сам на сваки начин за то, да се понуда Клајнова још вечерас начелно прими и да се преда извесној комисији, ради детаљнијега проучавања и прављење формалнога уговора. Ми не треба да изгубимо из вида и ту околност, што би тражењем ове понуде, било продужено и истраживање воде у околини Београда и то у већ започетом правцу комисије за истраживање воде у околини Београда, која је нашла као што је познато, да у микрорушкој долини има зајиста много воде но да ли је количина вађене воде довољна, да се само том водом све потребе подмире, или ћемо бити приморани да чаше изворне воде комбинујемо с вађеном водом, то је питање остало још нерешено а потребно је да се реши пре но што се отпочне девинитивни водовод.

Г. Др. Димитријевић као стручњак објаснио је да тарђење г. К. Црногорца о физиолошком дејству извесних водасасвим не основано. Вајвертово је пиво снабдевено таквом водом и мени није познато, да се од њега добија камену бешици. — (Вичу: да се реши)

Г. Председник. Господо да приступимо гласању.

Ко је за то да се ова понуда Клајнова усвоји тај ће казати за; а ко је против казаће против. (Настаје гласање).

Дакле господо са 18 против 13 гласова усвојено је у начелу понуда Клајнова за провизорно снабдевање ва-роши водом.

Сад треба да изберемо једну комисију која ће ову ствар проштудирати и начинити уговор.

Г. Мих. Павловић. Та комисија треба да има на уму и то: кад предузимач хоће о свом трошку да копа бунар, онда да се нађе добре и довољно воде, јер ја знам да тамо код чубуре има доста живе воде.

Г. Др. Димитријевић. На сваки начин комисија ће му одредити правац где да копа.

Г. Председник. Пристајете ли господо да узмемо у комисију г. г. Михаила Павловића, Ст. Добривојевића, Др. Пачу, Др. Ђорђа Димитријевића Др. Марка Леко, и општинског инжењера? (Прима се)

Овој комисији биће дакле задатак да ову ствар испита детаљније и са техничке и са хигијенске стране и да начини услове за уговор (Чује се: и цене да определи).

Имамо још једну молбу једног оболелог чиновника општинског, који тражи одсуство (Чита)

Одобравали се? (Одобрава се.)

Састанак је завршен у 8 часова по подне.

## О П Ш Т И Н С К И П О С Л О В И

Извештај председника — општинском одбору за 1886-ту годину.

(Наставак)

Правила за службу на новоме гробљу одобрена су нам од стране г. министра унутрашњих дела прегписом од 20 Маја пр. г. Одмах за тим требали смо отворити ново гробље али како предузимачи подељених гробљанских послова још нису били општини исправно предали радове, морали смо решити да се и пре пријема истих гробље отвори, пошто је био истекао и последњи рок остављен нам од г. министра (15-ти август) а уједно забрањено даље сарађивање у староме, препуњеном гробљу. Тако смо морали одлучити: да се гробље отвори 16-ог августа пошто смо пре тога изабрали управу, контролни одбор (састављен од г. г. Милоша Симоновића, Светозара Јанковића и Павла Матића одборника, кмет. помоћника г. Т. А. Поповића и шефа нашег санитета г. Др. Л. Пачуа) надзорника г. Миту Јовановића и остало особље.

Одмах за овим морали смо поред књига за администрацију гробља и уписивање умрлих, набавити сав најнеужњији прибор за надзорничку канцеларију и рад чувара; за тим смо споразумно са духовном влашћу регулисали церемонијал спровода — погребна и тако утврдили да до ресавске улице иду сви свештеници са спроводом а одатле на колима да иде само парох и то за погреб сиротних да општина даје кола.

Сем овога, онет споразумно с духовном влашћу, решили смо да сваке суботе излази по један свештеник на гробље ради верских обреда, који се на гробовима врше.

Кад смо пак добили извештај комисије која је имала да оцени радове новог гробља, ви сте на састанку 15

августа одлучили да тражимо вештачки извиђај радова на новом гробљу, одвојено од тога, што сте оставили да одбору поднесе што детаљнији реферат комисија стручњака о пословима новог гробља. На састанку 6. октобра имали сте и овај комисијски извештај, за којим се морало мало подуже чекати и по саслушању решили сте да се од општинског инжењера узме одмах протоколарно изјаснење а један број г. г. одборника налазећи да је општ. инжењер одговоран за штету општине на радовима новог гробља, тражио је да се он одмах из службе одусти. Протоколарно саслушање. г. Љочића по свима тачкама извештаја, изнето је седници одмах другог дана и одбор је онда закључио да се то саслушање г. Љочића преда истој комисији дао на исједи и кривице општинских органа ако их и у колико има и да она са своје стране уради све оно што општински интереси буду захтевали.

Мени је врло непријатно што морам поменути да комисија чији су чланови баш тражили да се саслушање г. Љочића њој врати, није ни до последњег дана задатак свој довршила и ако је одлуком решено: „у најкраћем року.“ Комисија је сазивана из дана у дан за сво досадање време, али рад није ни близу краја, пошто су на састанке долазила само по два по три члана. Међу тим сваки дан даљег одлагања општине се евентуално излаже већој штети а та постизава и оне предузимаче који су од главног примили поједине послове и добро их извршили. И данас када ове редове пишем, звана је комисија, па се није састала, те ми не остаје ништа друго но да у првој седници ствар одбору реферирем.

Пре пак, но што је покренуто и тађе о неправилностима гробљанских предузећа, одобрили сте те смо за нове гробље докупили још 12.382'85. кв. м. што нас кошта 3438. динара.

Еврејско гробље остало је још за неко време на старом месту. Међу тим оно ће се измјестити на централном — новом — чим се регулише на који начин да уступимо еврејима земљиште за њихово гробље. И то ће моћи решити тек када примимо радове гробља. Вреди још да поменем овде да сте решили да се за дечије гробове католичке и протестанске вероисповести спусти цена на шест динара као што је и за православну вероисповест, и да сте друштво кројачких радника ослободили од таксе за гробове сиротних чланова. Но оваке дозволе другим сличним друштвима нећемо моћи дати, а тешко да и ову нећемо морати суспендовати, пошто друштво има и чланова приличног стања па је тешко пазити да ли се од таксе не ослобађају и они који су у стању да је плате; а међутим и самим "правилима за" н. гробље сиротиња је ослобођена таксе

Чим комисија једном оконча са испитивањем радова н. гробља и са предузимачима раскретимо, мораћемо одмах приступити и грађењу црквице на остављеном месту н. гробља као и подизању аркада.

Као што вам је познато и копање гробова и зидање гробница и потпуно уређивање гробља, по правилима, у режији је саме општине. Према томе, морали смо да се старамо да се зидање гробница и великих и малих врши тако, како би их увек имало бар по неколико резервних.

Мени је чињен предлог да зидање гробница уступамо лицитацијом [предузимајима; али с погледом на правила и на то, да би гробнице коштале приватне скупље кад их предузимач гради а никада не би биле солидно саграђене, пошто он гледа да га што јевтиније коштају — нисам могао дозволити грађење гробница другаче по по правилима. Међу тим чувару зидару давани су редовно на помоћ и по два надничара, кад сам се уверио да би иначе било немогуће стићи са послом. Материјал набављаћемо увек лицитацијом, као и до сада.

Пожарна је чета имала да укаже помоћ у 22. случаја, од којих је само један остао на узбуни а на свима другим гашена је ватра. Од ових пожара најглавнији били су: на здању енглеског посланства, на имању Краљевом, масе Терзибашића, Христодула, Браће Боди; на великој касарни у д. граду; на француској лађи (бр. 4); на имању браће Лазаревића код Дунава, и на кући г. Моше Калдерона у дубровачкој улици. Сем тога у две прилике било је једне исте ноћи по два пожара, први пут у таковској и скадарској улици (имања г. Младеновића и Жабарца) а други пут у васиној и господској улици (имање Панђеле и г. Ђе Германке).

На свима овим пожарима пожарници су се одлаковали а нарочито на пожару француске лађе, куће енглеског посланства, у граду на касарни, и имању М. Калдерона. Енглески посланик, поред похвале, обдарио их је са 300. динара, г. министар војни јавно заблагодарио командиром г. Хранисављевићу а друштво „асигурациони генерали“ поклонило 100. динара.

(Наставиће се)

## ОПШТИНСКИ ОГЛАСИ

Спискови војника из сва три позива Седме пуковске команде сада су при Суду општине београдске, и предаће се јавности са идућом недеље.

### ОБЈАВА

Према члану 5-ом закона о чувању пољског имања општински је Одбор одредио, следеће казне за потрице, и то;

а) код стрмих жита и ливада за погажени један квадратни метар 0.10 дин.

б) код кукуруза за један струк 0.01 дин.

в) код винограда за један упропашћени чокот 0.40 динара.

г.) код баште квадратни метар 0.20 дин.

д. код воћњака, пашњака и браника, од квадратног метра 0.10 дин.

Ово се јавља грађанству ради знања

Од стране општине вароши Београда 10 априла 1887 год. АБр. 229.

## ЈАВНО КАЛЕМЉЕЊЕ ДЕЦЕ

Ставља се до знања грађанству вароши Београда да је јавно калемљење деце крављим богињама отпочело и врши се сваке недеље по подне у 3 сахата у здању општинског суда у великој сали. Позива се грађанство да децу уредно доноси на калемљење, иначе ће се применити најстрожије законске мере.

Из седнице суда општине вароши Београда С.М. 4990 16 маја 1887 год. у Београд.

### НА ЗНАЊЕ

По § 128-ом закона о судском поступку. парничари, којима је рочиште одређено пре подне, треба да буду код суда до 9 сага, а они, којима је одређено рочиште после подне, треба да буду код суда до 3 сата.

Но, како се, противно овоме законскоме наређењу, догађа, да парничари код суда општине вар. Београда закашњавају на рочишта, чиме се у сваком случају отежава рад судски, а и они штете, то се овим јавља грађанству, а нарочито оном делу који чешће има посла код овоопштинског суда: да ће се у будуће редовно подвргавати казни по горедоменутом члазу зак. о судском поступку сви они парничари која на рочиште закасне а изостанак не оправдају по § 130-ом истога закона.

Из седнице суда општине вар. Београда 28 марта 1887. Бр. 2940.

## НАРОДНА ПРИВРЕДА

(пчеларство)

Подпором општине вароши Београда подиго сам на доњем градском пољу (кали-мегдану) тамо где је општинска стаклена башта; „Уљаник“ (кованлук).

У истом сваке недеље а и сваког празничног дана, од 2 до 6 часова по подне у случају лепог времена, држати предавање теоричних и практичних о пчеларењу.

П. г. професори и учитељи са својим ђацима нека изволе доћи у речене дане на уљаник а тако пчелари из унутрашњости имају у овом zgodну прилику да се упознају са реционалним пчеларством.

Уљаник је у свако доба отворен и приступ је сваком слободан.

Петар Периновић

писар управе вар. Београда и пчелар

(Умољавају се сва уредништва српских листова, да овај оглас одштапају).

ЗБОГ нагомиланог службеног материјала морао је изостати цео неслужбени део из овог броја

## КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Нова књига изашла и може се добити :

У КЊИЖАРИ ВЕЛИМИРА ВАЛОЖИЋА У БЕОГРАДУ

ДУШАНА ВАЛОЖИЋА У НИШУ

И СВИМА БЕОГРАДСКИМ КЊИЖАРАМА

# СРБИЈА У ДЕВЕТНАЈЕСТОМ ВЕКУ

(КАРАБОРЂЕ И МИЛОШ)

НАПИСАО

СЕН РЕНЕ ТАЉАНДИЈЕ

ПРЕВЕО

Н. С. ЈОВАНОВИЋ — „АМЕРИКАНАЦ“

*Од устанка на дахије 1084 до једренског мира 1830. На 12 ни 288 страна ХУШ. Цена 2 динара; или 1. фор. а. вред. а на 5 књига 1 бесплатно*

Ова књига обухвата историју Србије од устанка на дахије 1804, до једренског мира 1830, и јесте најлепши споменик који је ичије перо икада јунаштву и мучеништву Србиновом изрезало.

Писац је књиге чувени научник француски Сен Рене Таљандије, човек, који се, истина после славног Ранкеа за Србију заинтересовао, а пре њега у гроб легао, али који није за то Србију и њену историјску књижевност мањим благом обдарио.

Надати се, доиста да ће наш свет примити српски превод овог драгоценог дела са оном топлотом са којом је она од врсног аугора, „патњама напора, победама и надама српског народа“ посвећена.